

บทความวิจัย (ก.ค. – ธ.ค. 2561)

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สาลี สิริโพคา, นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ดร.พรสวรรค์ สุตะคาน, หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทคัดย่อ

งานวิจัยแบบผสมนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของค่าเฉลี่ย และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักทั้งสาม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรมแล้วนำไปทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง และทดสอบความเชื่อมั่นภายในระหว่างข้อคำถามได้ค่า KMO อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่า Cronbach's Alpha ทั้งฉบับเท่ากับ .96 และมีความเชื่อมั่นรายกรอบเท่ากับ .95, .90 และ .86 เรียงตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบคุณภาพแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 319 คนนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ รวมถึงสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณสำหรับการพยากรณ์แนวทางการพัฒนาตามวัตถุประสงค์วิจัย ซึ่งค้นพบว่าระดับค่าเฉลี่ยตัวแปรการมีส่วนร่วมของประชาชน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคุณภาพชีวิตประชาชนอยู่ในระดับมาก โดยที่ตัวแปรทั้งสามมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้อค้นพบสำคัญนั้นพบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนมีปัจจัยอิทธิพลประกอบด้วยการมีส่วนร่วมตัดสินใจ การพอประมาณ คุณธรรม และการมีความรู้ โดยตัวแปรอิทธิพลทั้ง 4 มีสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ร่วมกันที่ร้อยละ 49.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โดยมีผลจากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่านที่ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับผลวิจัยนี้ว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภาครัฐต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของตนเองของประชาชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, คุณภาพชีวิต

Received: April 22, 2018, Accepted October 30, 2018

The Effect of people participation along sufficient economy philosophy on quality of life: A case of Champasak province Lao People's Democratic Republic

Saly Siliphokha Saly Siliphokha, Doctoral of Political Science Program,

The Eastern University of Management and Technology

Dr.Pornsawan Sutakan, The Eastern University of Management and Technology

Abstract

The purpose of the study was to analyze the relationships among the variables of people participation, sufficient economy philosophy and quality of life in Champasak province, Lao People's Democratic Republic and determine the effect of joint decision making, modesty, morality and knowledge on quality of life development, the results of which will be proposed to further enhance people participation. The sample of the study was 319 residents living in Champasak province, Lao People's Democratic Republic (PDR). The tool of the study was questionnaire for data collection, the reliability of which, Cronbach's Alpha, was 0.96. It was a descriptive statistics and the multiple regression analysis. The study also included in-depth interview from experts in the field. The results revealed that the relationships among people participation, sufficiency economy philosophy and quality of life in Champasak province, Lao PDR were statistical significant at level of .01. The influencing factors of joint decision making, modesty, morality and knowledge were able to explain 49.8 percent on quality of life development. As for the in-depth interview, the experts support the public participation development along sufficient economy philosophy on quality of life of people in Champasak province, Lao PDR and the public sector has to educate and understanding the role of its citizen.

Keywords: public participation, sufficient economy philosophy, quality of life

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทนำ

ในปัจจุบันโลกของเราต้องเผชิญกับวิกฤตต่าง ๆ มากมายไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคมหรือแม้กระทั่งชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่อาจจะปฏิเสธความวุ่นวายของสังคมโลกได้ทุกประเทศต่างต้องการที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งการพัฒนาประเทศมีทั้งผลดีและผลเสีย ประเทศที่กำลังจะก้าวไปสู่ประเทศพัฒนา ทำให้คนในประเทศเริ่มที่จะละทิ้งความเป็นอยู่ที่เป้นไทยของเราไปหันไปเน้นภาคอุตสาหกรรมติดวัตถุนิยมชอบความฟุ้งเฟ้อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแทบจะทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อมการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีทั้งทางบวกและทางลบทางบวกทำให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา สาธารณสุข สาธารณูปโภค เป็นต้น แต่กระบวนการเปลี่ยนแปลงนั้นยังได้ส่งผลทางด้านลบตามมาด้วย เช่น การขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบท ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน ทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหา และสั่งสมกันมาถูกปรับเปลี่ยนถูกกลืนเลือนหายไป ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ความพอเพียงในการดำเนิน

ชีวิตซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนสามารถพึ่งตนเองและดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจและควมมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองความสามารถในการควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อความต้องการต่างๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนและสังคมเคยมีอยู่แต่เดิมต้องถูกระทบบกระเทือน ซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจจากปัญหาฟองสบู่และปัญหาความอ่อนแอของชนบท รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นล้วนแต่เป็นข้อพิสูจน์และยืนยันปรากฏการณ์นี้ได้เป็นอย่างดี (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2548)

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรมาโดยตลอดนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 ตั้งแต่มีก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ถูกใช้เป็นกรอบแนวความคิดและทิศทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจมหภาคไทย ซึ่งบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่สมดุลยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความอยู่ดีมีสุข มุ่งสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืนหรือที่เรียกว่า "สังคมสีเขียว" ด้วยหลักการดังกล่าวแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 นี้จะไม่เน้นเรื่องตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ยังคงให้ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจแบบทวิลักษณ์หรือระบบเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกันระหว่างเศรษฐกิจชุมชนเมืองและชนบท (พิสิฐ ลี้อาธรรม, 2549)

การพัฒนาสังคมในปัจจุบันมุ่งเน้นความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งทำให้เกิดความเจริญมั่งคั่งทางวัตถุ (Material Wealth) อย่างมากแต่ความเจริญมั่งคั่งทางจิตใจ (Spiritual Wealth) กลับเสื่อมถอยลดน้อยลงไป ไม่ได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้าเท่าเทียมกันแม้เศรษฐกิจจะดีขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกและความสะดวกสบายอย่างมากแต่จิตใจคนกลับเห็นแก่ตัวมากขึ้น เห็นแก่ผู้อื่นและส่วนรวมน้อยลงการที่สังคมโลกไม่ได้พัฒนาโดยยึดหลักทางสายกลางมุ่งแต่สร้างความเจริญทางด้านวัตถุ โดยไม่ให้ความสนใจในการพัฒนาด้านจิตใจเท่าที่ควรจึงทำให้โลกของเราต้องประสบภาวะวิกฤตในด้านต่างๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการก่อการร้าย สังคมขาดสันติสุข (สมพร เทพสิทธา, 2549) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการสะท้อนถึงความล้มเหลวของการพัฒนาที่เป็นเหมือนการสร้างพระเจดีย์ จากยอดโดยไม่มีฐานรองรับก็จะพังลงๆ แต่ถ้าจะพัฒนาให้มีความมั่นคงแข็งแรงและยั่งยืนต้องทำให้ฐานล่างแข็งแรงสังคมทั้งหมดจึงมั่นคงและยั่งยืน (ประเวศ วะสี, 2551) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานภาครัฐ เป็นหลักคิดที่รัฐบาลในประเทศเสรีประชาธิปไตยต่างๆ ให้ความสนใจ เพราะเป็นการบริหารราชการที่ประชาชนเรียกร้อง เป็นที่ยอมรับของประชาชนที่มุ่งเน้นให้การบริหารราชการการตัดสินใจการให้บริการสาธารณะตลอดจนการดำเนินนโยบายสาธารณะต่างๆ เป็นไปอย่างสุจริตโปร่งใสเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตอบสนองความต้องการของประชาชนมีการตัดสินใจที่รอบคอบเป็นธรรมและคำนึงถึงผลประโยชน์และสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยรวมซึ่งการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ร่วมเป็นการบริหารราชการที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้เสีย(Stakeholder) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการบริหารและดำเนินงาน ของรัฐ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2549) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้นำแนวคิดการ วางแผนยุทธศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารประเทศแต่กระบวนการจัดทำแผนยังจำกัด เฉพาะผู้ที่มีตำแหน่งสืบเนื่องมาจากผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบกับการประกาศใช้นโยบายจินตนาการใหม่ (NEM) ทำให้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีการบริหารจัดการในเชิงธุรกิจมากยิ่งขึ้น ซึ่งในระยะนี้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้เปิดรับแนวคิดและวิธีการบริหารจัดการองค์การในรูปแบบ ตะวันตกผ่านการช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ United Nation (UN) World Health Organization(WHO) Asian Development Bank (ADB) International Labour Organization (ILO) International Monetary Fund (IMF) เป็นต้น การเปิดรับแนวคิดและวิธีการดังกล่าวถือเป็น จุดเริ่มต้นให้สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการสร้างและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขึ้นมาใช้ ร่วมกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฉบับต่อมาจนถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 7 ค.ศ. 2011-2015) ในส่วนของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้น กลับถูกจำกัดเฉพาะผู้ที่มีตำแหน่งและบทบาท สำคัญในระดับบริหารเท่านั้น เช่น รัฐมนตรี หัวหน้ากรม รองหัวหน้ากรมและหัวหน้าแผนก เป็นต้น ส่วนพนักงานระดับปฏิบัติการรวมถึงประชาชนผู้ได้รับผลประโยชน์นั้นไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนยุทธศาสตร์ อย่างไรก็ตามสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวก็ได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วม เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาประเทศการพัฒนาประเทศที่ต้องพึ่งพาการช่วยเหลือจาก ต่างประเทศสะท้อนถึงความไม่มั่นคง และยังยืนของการพัฒนา ดังนั้น ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เป็นต้นมาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้กำหนดให้การมี ส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) เป็นส่วนหนึ่งของแผน โดยในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบันสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้กำหนดแนว ทางการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในกระบวนการพัฒนาประเทศ จะเห็นได้ว่าการดำเนินกิจกรรม และโครงการต่าง ๆ ในปัจจุบัน จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น การมีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจในกระบวนการสร้างเขื่อนพลังน้ำ เทิน การให้เด็กและวัยรุ่น มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการให้การศึกษาเรื่องน้ำสุขภาพิบาล และ สุขอนามัย (UNICEF, 2005)

วัตถุประสงค์วิจัย

1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผล ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในแขวงจำปาสักสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในแขวงจำปาสักสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในแขวงจำปาสักสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและขนาดตัวอย่าง

ประชากร(Population)ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 307,348 คน

กลุ่มตัวอย่าง(Sample)กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจำนวน 355 คนกำหนดขนาดตัวอย่างโดยโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Yamane, 1973)

วิธีสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling)การสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเน้นเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างจากทุกหน่วยประชากรที่ใช้ในงานวิจัย เพื่อให้เกิดความประหยัดและสะดวกรวดเร็วในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบความน่าจะเป็น (Probability Random Sampling) ด้วยเทคนิคการจับสลาก (Lottery) เป็นเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random) ที่เน้นความเป็นอิสระของทุกกลุ่มประชากรที่มีขนาดเล็ก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จับสลากกลุ่มตัวอย่างจนครบตามขนาดตัวอย่างที่ต้องการ (สุกัลยา พลเดช, 2555)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพิจารณาเครื่องมือที่ผู้วิจัยมาก่อนความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ที่กำหนดในการวิจัยครั้งนี้ ได้ร่างแบบสอบถาม จำนวน 59ข้อ จำแนกเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation)จำนวน 27 ข้อ ข้อคำถามเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(Sufficiency Economy)จำนวน 18ข้อและข้อคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน(Quality of life)จำนวน 14ข้อ และได้้นำร่างแบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สำหรับวัดความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของ Likert Scale และพบการทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ทั้งฉบับได้เท่ากับ .964โดยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน(Participation)มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) เท่ากับ .958ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) เท่ากับ .904ด้านการ

พัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of life) มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) .860 และนำไปใช้สำหรับการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ทุกฉบับ โดยคัดแยกออกเป็นแบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์ และแบบสอบถามชุดที่ไม่สมบูรณ์ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 319 ฉบับโดยคิดเป็นร้อยละ 90 แล้วนำไปวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลวิจัยพบว่า ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation) ($\bar{x} = 3.65$, S.D. = .49) รองลงมา ได้แก่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ($\bar{x} = 3.47$, S.D. = .55) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คุณภาพชีวิต (Quality of life) ($\bar{x} = 3.41$, S.D. = .55) ตัวแปรหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชาชนพบความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่า r ระหว่าง .740 ถึง .607 และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การมีส่วนร่วมของประชาชนและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $r = .740$ การมีส่วนร่วมของประชาชนและคุณภาพชีวิตประชาชนมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $r = .607$ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และคุณภาพชีวิตประชาชน มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $r = .648$ และส่วนแนวทางการพัฒนานั้นประกอบด้วยอิทธิพลขององค์ประกอบด้าน ความรู้ ความพอประมาณ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และคุณธรรม อธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตได้ร้อยละ 83.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่า $F = 78.763$ ต่อตัวแปรผลคือคุณภาพชีวิตประชาชน แต่อย่างไรก็ตามมีผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้การสนับสนุนแนวทางการพัฒนานี้ได้สรุปไว้ว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวควรให้ความรู้แก่ประชาชนโดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมตัดสินใจ มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ทั้งนี้แนวปฏิบัติสำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ

การบริหารจัดการที่ได้นำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้ปรากฏผลชัดเจนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น จำเป็นต้องได้รับการตัดสินใจในการทำงานร่วมกัน และต้องมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเหตุผลจากรอบด้านอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยเฉพาะการจัดทำประชาคม การประชุมหารือ ตลอดจนการร่วมกันแสวงหาแนวทางของการทำงานร่วมกันและรับผิดชอบผลของการดำเนินกิจกรรมร่วมกันที่ต้องอาศัยทั้งการค้นคว้าข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทำกิจกรรม รวมไปถึงการแบ่งปันผลประโยชน์จากการควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนไปยังทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม ซึ่งยังต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนตั้งแต่การวางแผนในการดำเนินงานไปจนถึงการติดตามประเมินผลเพื่อให้การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลายเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ดังผลวิจัยของ ภาณุพันธุ์ ประภาติกุล และศิริณู แสงแก้ว (2558) ที่ได้ค้นพบกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) และใช้กระบวนการ A-I-C (Appreciation Influence Control) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน อันจะนำไปสู่ข้อมูลเชิงประจักษ์ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการพัฒนาการเกษตรในชุมชนร่วมกัน ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาและประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่ และสนใจเข้าร่วมการวิจัยจนสิ้นสุดกระบวนการ นอกจากนี้ยังพบว่า เกษตรกรมีการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงการเกษตรที่เกิดขึ้นในประเด็นการพึ่งพาปัจจัยภายนอกมากขึ้น ผลผลิตเกษตรปนเปื้อนสารเคมีและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม รวมถึงวิถีชีวิตของเกษตรกรที่ให้ความสำคัญกับเงินมากกว่าคุณภาพชีวิตโดยกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ร่วมคิด 2) ร่วมวางแผน 3) ร่วมดำเนินงาน และ 4) ร่วมประเมินผลทำให้เกิดแผนพัฒนาการเกษตรซึ่งประกอบไปด้วย 6 โครงการ สำหรับเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมของเกษตรกร มี 4 เงื่อนไขที่สำคัญ ได้แก่ 1) ผู้นำชุมชนหรือแกนนำชุมชน 2) กระบวนการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาภายในชุมชน 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ของชุมชนอื่นและหน่วยงานภายนอกและ 4) ทักษะคิดของเกษตรกรภายในชุมชนที่มีต่อกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ Sarojini (2005) ที่ได้ค้นพบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เกี่ยวกับสาธารณูปโภคของชุมชน เป็นผลจากความกระตือรือร้นของประชากรในชุมชนจะแสดงให้เห็นถึงความตระหนักในปัญหาและเห็นว่าเป็นภาวะวิกฤติที่ต้องร่วมกันแก้ไขอย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนยังไม่เพียงพอจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้นำในการบริหารจัดการและบุคคล ซึ่งมีทักษะความชำนาญเพื่อเข้ามาสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักและต้องการให้มีส่วนร่วมบุคคลเช่นนี้ อาจอยู่ในชุมชนเองหรือมาจากที่อื่นได้เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจวางแผน ร่วมดำเนินการร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลล้วนมีอิทธิพลทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ต่อการบริหารจัดการใดที่มุ่งให้มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้น แนวปฏิบัติที่ชัดเจนของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สามารถส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ในทางปฏิบัติ ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร และฝ่ายดำเนินการที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายของภาครัฐต้อง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเหตุผล รวมถึงการแสวงหาแนวทางของการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดเป็นความรับผิดชอบผลของการดำเนินกิจกรรมร่วมกันโดยปราศจากการแบ่งแยก นอกจากนั้นแล้ว ยังต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนตั้งแต่การวางแผนในการดำเนินงาน รวมถึงการกำหนดให้แบบแผนของการควบคุมและติดตามผลทั้งที่อยู่ภายใต้รูปแบบของคณะกรรมการ และองค์กรอิสระ เพื่อให้ปรากฏผลชัดในทางปฏิบัติของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อผลด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2) ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบในเชิงนโยบายจำเป็นต้องกำหนดแนวปฏิบัติด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ภายในชุมชน โดยเน้นการแบ่งปันไปตามความสามารถของแต่ละบุคคลในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม อีกทั้งเน้นการควบคุม การใช้และการกระจายทรัพยากรอย่างยุติธรรมเพื่อให้การแบ่งปันผลประโยชน์ได้รับการมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนได้ในทางปฏิบัติ

3) ผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการด้านการประเมินผลโดยวิธีการสังเกต การจดบันทึก และการประเมินติดตามผลที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นระบบและมาตรฐานจากการอาศัยเครื่องมือที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์ และยังคงอาศัยบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการประเมินที่มีวิถีชีวิตอยู่บนฐานของคุณธรรม ทั้งนี้เพื่อให้การติดตามประเมินผลส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพได้ด้วยความยุติธรรมเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นปัญหาการติดตามประเมินผลที่ขาดความยุติธรรมและความชอบธรรมสามารถบรรเทาลงได้ด้วยการจัดตั้งในรูปของคณะกรรมการติดตามผล และการรายงานต่อสาธารณะด้วยการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส เพราะฉะนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของภาครัฐได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันโดยอาศัยความรู้และคุณธรรม

สรุปแล้วการนำเอาผลวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัตินั้นจำเป็นต้องให้หน่วยงานภาครัฐควรกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Participation to Benefit) โดยโครงการต่างๆ เน้นผลประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนนอกจากนั้นแล้วหน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเน้นด้านการมีเหตุผล (Rationality) เนื่องจากโลกในปัจจุบันมีเรื่องราวต่างๆมากมายที่ผ่านเข้ามาทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ การมีเหตุผล (Rationality) จะทำให้ประชาชนมีสติในการรับข้อมูลข่าวสารรวมถึงหน่วยงานภาครัฐควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้านการส่งเสริมสุขภาพ

ร่างกายและจิตใจ (Physical health and Healthy mind) เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพ สุขภาพใจที่แข็งแรง สมบูรณ์มั่นคงห่างไกลจากอภัยมุขและสิ่งเสพติดเป็นพลังในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

รายการอ้างอิง

- ประเวศ วะสี. (2551). จุดเปลี่ยนประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรีน - ปัญญาญาณ.
- พิสิฐ ลี้อาธรรม. (2549). ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจมหภาคการเงินการคลัง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ภาณุพันธุ์ ประภาติกุล และ หิรัญ แสงแก้ว. (2558). กระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจังหวัดมหาสารคาม.วารสารเกษตรพระวรุณ. 12(1), 49.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2548). เศรษฐกิจพอเพียง : ทิศทางแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 9 ตามรอย พระยุคลบาท. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สมพร เทพสิทธิ์. (2549). การเดินตามรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียง ช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : กองทุนอริยมรรค.
- สุกัลยา พลเดช. (2555). วารสารกรมวิทยาศาสตร์บริการ ปีที่ 60 ฉบับที่ 189 พฤษภาคม 2555 การเปรียบเทียบผลการทดสอบระหว่างห้องปฏิบัติการ โดยใช้ Modified z-scores โดย : สุกัลยา พลเดช.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2549) . การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ.2550. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- Sarojini, I. (2005). Participation in developing Public Facility : Staff Association of University of Indonesia. Jakarta : Ir., M.Si.
- UNICEF. (2005). UN Assembly Special Session on Children by Child Delegates.Retrieved March. 17, 2005
- Yamane, T. (1973).Statistics: An Introductory Analysis, Third edition, New York: Harper and Row Publication.